TEISINGUMO TEISMO (septintoji kolegija)

NUTARTIS 2009 m. gegužės 19 d.*

Byloje C-166/08

dėl *Amtsgericht Büdingen* (Vokietija) 2008 m. balandžio 10 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2008 m. balandžio 18 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą baudžiamojoje byloje prieš

Guido Weber,

TEISINGUMO TEISMAS (septintoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Ó Caoimh, teisėjai A. Arabadjiev ir U. Lõhmus (pranešėjas),

* Proceso kalba: vokiečių.

generalinis advokatas J. Mazák,
kancleris R. Grass,

Teisingumo Teismas pagal savo Procedūros reglamento 104 straipsnio 3 dalies pirmąją pastraipą nutaręs spręsti klausimą motyvuota nutartimi,

susipažinęs su generalinio advokato nuomone,

priima šią

Nutartį

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra susijęs su 1989 m. birželio 14 d. Tarybos direktyvos dėl oficialios maisto produktų kontrolės (OL L 186, p. 23; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 10 t., p. 5) 7 straipsnio 1 dalies antrosios pastraipos aiškinimu.

2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant G. Weber, *Routhier Weber GmbH* (toliau? *Routhier Weber*) vadovui, iškeltą baudžiamąją bylą, kurioje jis kaltinamas maisto produkto teikimu į rinką klaidinančiu pavadinimu.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

Maisto produktų kontrolė

3 Iki 2005 m. gruodžio 31 d. oficialią maisto produktų kontrolę reglamentavo Direktyva 89/397.

4 Remiantis šios direktyvos trylikta konstatuojamąja dalimi:

„kadangi, nors įmonės neturėtų turėti teisės prieštarauti atliekamai kontrolei, kita vertus, jų teisėtos teisės turi būti apsaugotos, ypač teisė į gamybos slaptumą ir teisė paduoti skundą“.

5 Direktyvos 4 straipsnyje numatoma:

„1. Patikrinimai atliekami:

a) reguliariai;

b) įtarus, kad nesilaikoma reikalavimų.

2. Patikrinimai atliekami taikant galutiniam rezultatui gauti tinkamus metodus.

3. Patikrinimas atliekamas visais gamybos ir importo į Bendriją, perdirbimo, laikymo, transportavimo, skirstymo ir prekybos etapais.

<…>“

6 Pagal Direktyvos 89/397 5 straipsnį:

„Kontrolė apima vieną ar daugiau toliau išvardytų veiklos rūšių sąlygomis, nustatytomis 6–9 straipsniuose ir atsižvelgiant į tyrimą, kurį reikia atlikti:

1) patikrinimą,

2) mėginių ėmimą ir analizę,

<…>“

7 Pagal šios direktyvos 6 straipsnį:

„1. Tikrinama:

<…>

d) gatavi gaminiai;

<…>

h) maisto produktų ženklinimas ir jų pateikimo būdas;

<…>“

8 Šios direktyvos 7 straipsnyje teigiama:

„1. 6 straipsnio 1 dalies b–f punktuose išvardytų objektų mėginiai gali būti paimti analizei.

Valstybės narės imasi būtinų priemonių, garantuojančių, kad tikrinami subjektai galėtų kreiptis į kitą kompetentingą instituciją, kad gautų jos nuomonę.

2. Analizės atliekamos oficialiai paskirtose laboratorijose.

Valstybės narės taip pat gali įgalioti kitas laboratorijas šioms analizėms atlikti.“

9 Šios direktyvos 10 straipsnyje numatoma:

„Kai inspektoriai nustato ar įtaria pažeidimus, jie imasi reikalingų priemonių.“

10 Direktyvos 89/397 12 straipsnyje teigiama:

„1. Valstybės narės imasi priemonių, būtinų, kad tikrinami fiziniai ir juridiniai asmenys turėtų teisę apskųsti priemones, kurių imasi kompetentinga institucija patikrinimui atlikti.

<…>“

Kilmės vietos pavadinimas „feta“

11 Bendrijos teisėje žodis „feta“ yra saugomas kaip kilmės vietos nuoroda. 2002 m. spalio 14 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1829/2002, iš dalies keičiančiu Reglamento (EB) Nr. 1107/96 priedą dėl pavadinimo „Feta“ (OL L 277, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 37 t., p. 195), jis buvo įrašytas į 1992 m. liepos 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2081/92 dėl žemės ūkio produktų ir maisto produktų geografinių

nuorodų ir kilmės vietos nuorodų apsaugos (OL L 208, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 13 t., p. 4) 6 straipsnio 3 dalyje minimą registrą.

12 Pagal Reglamento Nr. 2081/92 4 straipsnį:

„1. Tam, kad būtų galima naudoti saugomą kilmės vietos nuorodą (SKVN) arba saugomą geografinę nuorodą (SGN), žemės ūkio ar maisto produktas turi atitikti specifikaciją.

2. Produkto specifikacijoje būtinai nurodoma:

<…>

b) žemės ūkio ar maisto produkto ir, jei reikia, žaliavų apibūdinimas bei žemės ūkio ar maisto produkto pagrindinės fizinės, cheminės, mikrobiologinės ir (arba) organoleptinės savybės;

<…>“

Nacionalinės teisės aktai

13 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinoje Maisto produktų, vartojimo prekių ir pašarų kodekso (Lebensmittel- Bedarfsgegenstände- und Futtermittelgesetzbuch, toliau? LFGB) 11 straipsnio „Nuostatos dėl apsaugos nuo klaidinimo“ redakcijoje numatoma:

„1. Vykdant verslo veiklą draudžiama maisto produktus pateikti į rinką nurodant klaidinantį pavadinimą, informaciją ar pakuotę arba nuolatos ar atskirais atvejais reklamuoti maisto produktus, juos klaidinančiai pristatant arba nurodant klaidinančius duomenis. Klaidinimu gali būti laikoma:

1) pavadinimų, informacijos, pakuotės, pristatymo ar kitokių duomenų naudojimas, galintis suklaidinti dėl maisto produkto savybių, ypač rūšies, kokybės, sudėties, kiekio, galiojimo laiko, kilmės arba pagaminimo ar išgavimo būdo;

<….>“

14 LFGB 43 straipsnyje „Mėginio paėmimas“ numatoma:

„1. Kontrolę atlikti įgalioti asmenys bei neatidėliotinais atvejais policijos pareigūnai turi teisę savo nuožiūra pasirašytinai tyrimo tikslais reikalauti duoti mėginius arba juos paimti. Jei remiantis šiuo įstatymu priimtuose teisės aktuose nėra numatyta kitaip, vietoje paliekama mėginio dalis arba tuo atveju, kai mėginys negali būti dalomas arba negali būti dalomas nepakenkiant tyrimui į tokias pat savybes turinčias dalis? to pačio produkto kitas egzempliorius, jei jis yra iš tos pačios siuntos ir pagamintas to paties gamintojo kaip ir paimtas mėginys. Gamintojas gali nesutikti, kad būtų paliktas mėginys.

2. Palikti mėginiai yra oficialiai uždaromi saugoti arba užantspauduojami. Ant jų nurodoma paėmimo data ir data, po kurios reikalavimas laikyti juos uždarytus arba užantspauduotus yra laikomas panaikintu.

3. Gamintojais nesantys asmenys, kuriems paliktas mėginys, turi tinkamai jį laikyti ir saugoti bei paprašius gamintojui jo sąskaita ir rizika perduoti pagal maisto produktus reglamentuojančias teisės normas akredituotiems gamintojo nurodytiems privatiems ekspertams.

<…>“.

15 LFGB 59 ir 60 straipsniuose numatomos kriminalinės bausmės ir administracinės baudos. LFGB 59 straipsnyje nustatoma:

„1. Laisvės atėmimo bausme iki vienerių metų arba pinigine bauda baudžiamas asmuo, kuris

<…>

7) pažeisdamas 11 straipsnio 1 dalies pirmąją pastraipą pateikia maisto produktą į rinką, nurodydamas klaidinantį pavadinimą, informaciją ar pakuotę, arba reklamuoja klaidinančiai jį pristatydamas arba nurodydamas klaidinančius duomenis <…>

<…>“.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

16 2005 m. lapkričio 2 d. Veterinarijos ir maisto produktų priežiūros tarnyba (*Amt für Veterinärwesen und Lebensmittelüberwachung*) jos kompetencijai priklausančioje teritorijoje esančioje mažmeninės prekybos parduotuvėje paėmė maisto produkto

mėginį. Ant jo pakuotės buvo užrašyta „Fresca d'Oro, Feta – original griechischer Schafskäse – aus Schaf- und Ziegenmilch in Salzlake gereift" (Feta *Fresca d'Oro*,? originalus graikiškas avies sūris? iš avies ir ožkos pieno, brandintas sūryme).

17 Šį pagrindinėje byloje nagrinėjamą produktą iš Graikijos į Vokietiją importavo *Routhier Weber*. Į parduotuvę jis pateko per du tarpininkus: *ZHG Offenburg* ir *Zentrale Gronau*.

18 Pagal 1994 m. sausio 11 d. Graikijos ministro įsakymo Nr. 313025 dėl fetos sūrio pavadinimo pripažinimo saugoma kilmės vietos nuoroda (SKVN) 1 straipsnį pavadinimas „feta" pripažįstamas Graikijoje ir ypač šio straipsnio 2 dalyje nurodytuose regionuose tradiciškai iš avių pieno arba avių ir ožkų pieno mišinio gaminamo, sūryme brandinto balto sūrio saugoma kilmės vietos nuoroda (SKVN).

19 Ištyręs paimtą mėginį, Braunšveigo maisto produktų institutas (*Lebensmittelinstitut Braunschweig*) prie Žemutinės Saksonijos žemės vartotojų apsaugos ir maisto produktų saugumo tarnybos (*Niedersächsisches Landesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit*) konstatavo, kad jame yra 21? (+_ 2?) karvės pieno. Nustatymo riba yra 3?. Todėl nurodytą pavadinimą jis kvalifikavo kaip „klaidinantį" LFGB 11 straipsnio 1 dalies 1 punkto prasme ir surašė skundą.

20 Paimant pagrindinėje byloje nagrinėtą mėginį, antrasis mėginys buvo paliktas parduotuvės, kurioje paimtas mėginys, šaldymo kameroje. Nei pagrindinėje byloje nagrinėjamo produkto gamintojui, nei *ZHG Offenburg* nebuvo pranešta apie mėginio paėmimą ir antrojo mėginio padėjimą saugoti.

21 Bendrovei *Routhier Weber*, kurios pavadinimas nenurodytas ant pagrindinėje byloje nagrinėjamo produkto etiketės, taip pat nebuvo pranešta apie mėginio paėmimą ar antrojo mėginio egzistavimą. Apie mėginio tyrimą importuotojas sužinojo 2006 m. kovo 21 d., praėjus beveik 3 mėnesiams po produkto galiojimo termino pabaigos, todėl pakartotinis tyrimas nebegalėjo būti atliktas.

22 2006 m. gruodžio 22 d. Gyseno prokuratūra (*Staatsanwaltschaft Gießen*) pareiškė kaltinimus įmonės *Routhier Weber* vadovui G. Weber dėl maisto produkto pateikimo į rinką klaidinančiu pavadinimu, pažeidžiant LFGB 11 straipsnio 1 dalies pirmąją pastraipą, ir paprašė pradėti baudžiamąją bylą.

23 Šiame procese prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas dėl to, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamą produktą į rinką pateikęs įtariamasis gali būti laikomas tikrinamu subjektu Direktyvos 89/397 7 straipsnio prasme; jei taip, tai reikštų, jog jis turi teisę prašyti, kad būtų ištirtas antrasis mėginys ir atliktas pakartotinis tyrimas.

24 Šiomis aplinkybėmis *Amtsgericht Büdingen* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Direktyvos 89/397 <…> 7 straipsnio 1 dalies antrojoje pastraipoje esančią sąvoką „tikrinami subjektai“ reikia aiškinti taip, kad ji reiškia ne tik maisto produkto gamintoją bet ir jo platintoją, jei pastarasis persekiojimo institucijoms atsako pagal baudžiamąją ar administracinę teisę už maisto produkto kokybę ir ženklinimą?“

Dėl prejudicinio klausimo

25 Pagal Procedūros reglamento 104 straipsnio 3 dalies pirmąją pastraipą, jeigu atsakymą į klausimą, dėl kurio Teisingumo Teismui yra pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, galima aiškiai nustatyti iš teismo praktikos, Teismas, susipažinęs su generalinio advokato nuomone, bet kada gali spręsti klausimą motyvuota nutartimi, kurioje nurodoma atitinkama Teisingumo Teismo praktika.

26 Šioje byloje reikia taikyti šią nuostatą.

27 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo klausimu iš esmės klausia, ar Direktyvos 89/397 <…> 7 straipsnio 1 dalies antrąją pastraipą reikia aiškinti taip, kad maisto produktą importavusi ir paskui į rinką jį pateikusi bendrovė, kurios vadovas, remiantis šio produkto mėginio, paimto mažmeninės prekybos parduotuvėje, tyrimo rezultatais, gali būti persekiojamas administracine ar baudžiamąja tvarka dėl produkto kokybės ar ženklinimo, laikytina „tikrinamu subjektu“ šios nuostatos prasme.

28 Šiuo atžvilgiu iš karto reikia pažymėti, kad iš pačios šios nuostatos teksto matyti, jog kiekviena valstybė narė privalo suinteresuotam subjektui suteikti teisę į pakartotinį tyrimą (2003 m. balandžio 10 d. Sprendimo *Steffensen*, C-276/01, Rink. p. I-3735, 42 punktas).

29 Šiuo atveju iš šios nutarties 21 ir 22 punktų matyti, kad, pirma, bendrovei *Routhier Weber* nebuvo pranešta apie pagrindinėje byloje nagrinėjamo mėginio paėmimą nei

apie antrojo mėginio egzistavimą ir, antra, atlikus kontrolę šios bendrovės vadovui buvo pareikšti kaltinimai dėl maisto produkto pateikimo į rinką klaidinančiu pavadinimu.

30 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad pakartotiniu tyrimu siekiama apsaugoti ūkio subjektų teises ir ypač jų teisę apskųsti priemones, kurių buvo imtasi atliekant kontrolę (minėto sprendimo *Steffensen* 48 punktas).

31 Vadinasi, tokioje situacijoje, kokia susiklostė pagrindinėje byloje, kai remiantis maisto produkto mėginių, paimtų mažmeninės prekybos parduotuvėje, tyrimo rezultatais asmens? tą maisto produktą importavusios bendrovės vadovo? atžvilgiu pradėtas baudžiamasis procesas, tokia bendrovė turi būti laikoma „tikrinamu subjektu“ Direktyvos 89/397 7 straipsnio 1 dalis antrosios pastraipos prasme (pagal analogiją žr. minėto sprendimo *Steffensen* 49 punktą).

32 Tiesa, pagrindinėje byloje, kitaip negu byloje, kurioje buvo priimtas sprendimas *Steffensen*, procesas yra baudžiamasis, o ne administracinis, ir klausimas joje kyla ne dėl „skundo padavimo“ teismui, bet dėl tiesioginio kreipimosi į teismą, prokuratūrai pareiškus kaltinimus. Tačiau nors gali pasirodyti, kad Direktyvos 89/397 10 straipsnyje turimos omenyje visų pirma administracinio pobūdžio priemonės, iš šio sprendimo matyti, kaip teigia ir Europos Bendrijų Komisija, kad valstybės narės nepažeidžia šios direktyvos ir tada, kai su maisto produktais susijusių nuostatų laikymąsi užtikrina represinėmis priemonėmis. Taigi šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies antrojoje pastraipoje įtvirtintos teisės į gynybą yra ypač svarbios baudžiamajame procese.

33 Be to, tai, kad pagrindinėje byloje importuotojas nėra nurodytas ant nagrinėjamo produkto etiketės, neturi užkirsti kelio pasinaudoti teise į pakartotinį tyrimą. Iš tiesų iš Direktyvos 89/397 4 straipsnio 3 dalies teksto ir išvardytų įvairių etapų, kuriais

atliekamas patikrinimas, matyti, kad administracinės ir (arba) represinės priemonės gali paliesti kur kas daugiau asmenų, nei laikantis Bendrijos nuostatų dėl maisto produktų turi būti nurodyta ant etiketės.

34 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į klausimą reikia atsakyti, jog Direktyvos 89/397 7 straipsnio 1 dalies antroji pastraipa turi būti aiškinama taip, kad maisto produktą importavusi ir paskui į rinką jį pateikusi bendrovė, kurios vadovas, remiantis šio produkto mėginio, paimto mažmeninės prekybos parduotuvėje, tyrimo rezultatais, gali būti persekiojamas administracine ar baudžiamąja tvarka dėl produkto kokybės ar ženklinimo, laikytina „tikrinamu subjektu“ šios nuostatos prasme.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

35 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (septintoji kolegija) nusprendžia:

1989 m. birželio 14 d. Tarybos direktyvos 89/397/EEB dėl oficialios maisto produktų kontrolės 7 straipsnio 1 dalies antroji pastraipa turi būti aiškinama taip, kad maisto produktą importavusi ir paskui į rinką jį pateikusi bendrovė, kurios

vadovas, remiantis šio produkto mėginio, paimto mažmeninės prekybos parduotuvėje, tyrimo rezultatais, gali būti persekiojamas administracine ar baudžiamąja tvarka dėl produkto kokybės ar ženklinimo, laikytina „tikrinamu subjektu“ šios nuostatos prasme.

Parašai.